

ISABEL DEVOS (°1975)

Sporen van natuur en menselijke ingrepen, experimenten en onderzoek laten het fotografisch werk van Isabel Devos lezen als schilderijen. Haar verstilde abstracties spreken tot de verbeelding.

L'eau Passe II, 2010

Contemplative Landscapes

De reeks *Contemplative Landscapes* ontstond met *L'eau Passe*, een foto met de sporen van het water op een sluispoort in Merelbeke. Ontdaan van alle omgevingselementen roept het werk een notie op van een natuurlijke wereld, een landschapsschilderij. Geïntrigeerd door het feit waarom de foto zich laat lezen als een landschap, verdiepte Isabel Devos zich in de landschapsschilderkunst. Voor haar onderzoek ging ze terug naar de negentiende eeuw, de periode waarin ook de fotografie ontstond. De alledaagse werkelijkheid van de negentiende eeuw werd sterk bepaald door de industriële revolutie. Kunstenaars als William Turner (1775-1851) en Casper David Friedrich (1774-1840) reageerden op de eeuw van beroering, verandering en de toenemende vervreemding van de natuur met overweldigende landschappen: oneindig, subjectief en ongrijpbaar. De ontdekking dat Turner in zijn werk elementen van de opkomende moderne wereld weergaf, was voor Isabel Devos een onderliggende drijfveer voor het ontstaan van de reeks *Contemplative Landscapes*.¹

De foto's uit de reeks zijn als het ware momentane, haarscherpe portretten van de dragers die de mens als controle op de natuur in het water heeft geplaatst en de tekeningen die hierop zijn ontstaan door de natuur. Hiermee focust de kunstenaar letterlijk op de grens van de mens en de natuur. De zoektocht naar impressies van landschappen brengt haar naar diverse steden en havens, zowel in binnen- als buitenland. De waterstand van het moment vormt de doorslaggevende factor.² Beelden van gelaagdheid en de morfologische diversiteit van algen, schimmels en andere organismen die

¹ Bijvoorbeeld *Snow Storm – Steam Boat off a Harbour's Mouth* (1842) van William Turner is geen verheerlijking van de industriële revolutie, maar veeleer een protest.

² Bij het zoeken naar interessante locaties heeft ze steeds een kaart en een getijdencurve mee. Soms is ze genoodzaakt om terug te keren naar een plek wanneer het water te hoog staat. Spannend afwachtend of wat zich onder de lijn bevindt het verwachte beeld oplevert.

onder invloed van licht, de tijd, de seizoenen en de getijden gevormd zijn, laten het natuurlijke en het artificiële versmelten. Haar foto's zijn opnames van de werkelijkheid in de directe zin. Kleuren worden zo weinig mogelijk achteraf gemanipuleerd. Het gaat om de echtheid van het moment. De kadrering vermeldt Isabel Devos als haar zwaarste ingreep. Ontdaan van de omgeving krijgt de schaal een ondefinieerbaar karakter. De toeschouwer denkt dat hij weet waar hij naar kijkt, de blik wordt naar een landschap gestuurd, maar bij nadere inspectie voel je dat er iets niet klopt. Bij *Das Gelände* wordt je letterlijk door de titel misleid. De foto geeft een suggestie van uitgestrektheid, een dieptezicht met een bos in de verte en op de voorgrond een evocatie van een enorm meer. De grootte van de print is hier zelfs de exacte afmeting van de werkelijkheid: een detailopname van een gewitte zuil met sporen van eb en vloed getransformeerd naar een bevreemdend, tot de verbeelding sprekend landschap.

Field, 2016

Das Gelände, 2015

Rock Scales

Onderzoek naar presentatie en representatie

Naar aanleiding van de reeks *Contemplative Landscapes* werd Isabel Devos in Nederland uitgenodigd voor een residentie. Geïnspireerd door het vlakke landschap en de opvallend hoge waterspiegel zocht de kunstenaar naar mogelijkheden om dit visueel uit te drukken. Bij een opdracht voor het Huis van Alijn in Gent viel haar oog op een fragment uit een vakantiefilm over Frankrijk, een zicht op een strand met oesterbanken. Het fascineerde haar dat de mens rechthoekige vormen bouwt voor de oesterkweek en dat het natuurlijk proces van eb en vloed dagelijks voor de aanvoer van vers zeewater zorgt. Elementen die gelijkenissen vertonen met hoe Nederland met het water omgaat.³ De grens tussen mens en natuur komt als vanzelfsprekend opnieuw naar voor.

Het onderzoek leidde naar een horizontaal gerichte presentatie van haar werk in de ruimte. De vormen van de oesterbanken zijn op schaal overgenomen op de grond en presenteren zich als kaders op fragiele pootjes. De hoogte, amper tien centimeter, refereert aan de onnatuurlijke kleine grens tussen het water en de aarde in Nederland. Als toeschouwer krijg je een andere mogelijkheid aangeboden om het werk te bekijken. De afstand tot het werk is de afstand tot je eigen grootte.

Tentoonstellingen in Venetië en Murano vormden de aanleiding tot experimenten met de *Wet*

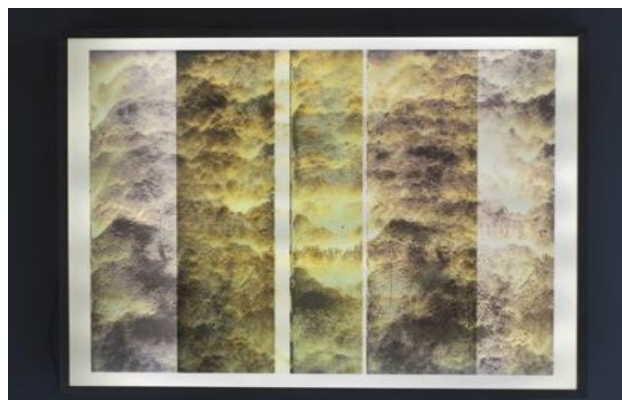
³ In Nederland staat de waterspiegel ontzettend hoog, is overal hetzelfde en beweegt niet. De oorzaak is het ontginnen van het land. Kanalen zijn gevormd om zo veel mogelijk water te bedwingen en te controleren.

Collodion techniek.⁴ Het fotografisch procédé, uitgevonden in 1851, werd door de negentiende-eeuwse ontdekkingsreizigers ingezet om de wereld in beeld te brengen. Glasplaten met een vloeibare licht-gevoelige laag vormen de drager. In de serie *Rock Scales* gebruikt Isabel Devos de originele Collodiumplaten, de negatieven. Voor een zwarte achtergrond geplaatst, krijg je een positief beeld. Haar zoektocht naar een presentatie waarbij je de magie van de techniek ervaart en voelt dat het beeld op het glas zit en niet het glas voor een beeld, bracht haar bij zwarte Portugese leisteen. Het werk refereert in schaal aan een majestueus berggezicht. In werkelijkheid gaat het om een opname van een kleine rots, maar door de presentatie voor het stuk ruwe leisteen wordt het beeld leesbaar, picturaal, groots en magisch en vindt zo aansluiting bij de negentiende-eeuwse landschapsfotografie.

Het spelen met schaal is eveneens in het tweeluik *Scylla en Charybdis* terug te vinden, monumentale afdrukken van Collodiumplaten.⁵ De titel verwijst naar mythologische figuren die de Straat van Messina (tussen Italië en Sicilië) voor zeelui onveilig maakten. Charybdis veroorzaakte enorme draaikolken waardoor schepen kapseisden, terwijl Scylla, een zeskoppig zeemonster, zich tegoed deed aan de bemanningsleden. De zeelui moesten dus kiezen tussen twee kwaden.⁶ Door de kunstenaar gevisualiseerd in twee tegenover elkaar gepresenteerde landschappen. Isabel Devos beschouwt dit werk als een metafoor voor het antropoceen, waarbij we constant moeten schipperen tussen gevaren die we zelf veroorzaken.

Een goed voorbereide reis naar Taiwan zorgde voor nieuwe ontmoetingen en inspirerende plekken.⁷ Gefascineerd door het belang van witruimte in de Aziatische cultuur speelt ze in haar recent werk opnieuw met het verspringen tussen positief en negatief. Uit de sporen van de natuur op door de mens gemaakte structuren ontwikkelen zich nieuwe beelden en installaties.

Errata ontstond door opnames van vier door roest en erosie aangetaste poorten. Door de verticaal-gerichte negatieve beelden deels te overlappen en licht te plaatsen achter de transparanten, sluiten de foto's enerzijds aan bij de traditie van de landschapschilderkunst, anderzijds verschijnen ze als nabebelden van een landschap. *“Zoals een herinnering die opduikt in je geheugen. Wanneer je lang genoeg kijkt en dan je ogen sluit, zie je het positieve beeld: een imaginair landschap.”*⁸

⁴ Devos werd in 2019 uitgenodigd door de glaskunstenaars Marina en Susanna Sent voor een dubbeltentoonstelling.

⁵ Vanheers, T., onuitgegeven document bij de tentoonstelling *That's how the light gets in*, Casa Argentaureum, Gent, 15/10/2050 to 01/02/2021.

⁶ Het ging evenwel niet om monsters, maar wel over de getijdenschommelingen.

⁷ De reis was naar aanleiding van een tentoonstelling in Taipei.

⁸ Vrij vertaald naar Vanheers, T., onuitgegeven document bij de tentoonstelling *That's how the light gets in*, Casa Argentaureum, Gent, 15/10/2050 to 01/02/2021.

De *Fully Grown* serie ontstond uit Devos' voorliefde voor bonsai, een traditionele kunstvorm gericht op het bewust manipuleren van de natuur. De digitaal bewerkte beelden geven de indruk van gigantische verschijningen, imposante bomen in een bos. De grote afdrukken herfotografeerde ze met haar Polaroid camera. Tijdens het ontwikkelingsproces van de Polaroids raakte ze gefascineerd door het beeld dat langzaam gevormd wordt, balancerend tussen beeld en restruimte. Dit boeiende ogenblik legde ze vervolgens vast met haar digitale camera. De verstilde schoonheid van de enigszins fluïde afdrukken vormen een continuïteit in haar oeuvre, ingegeven door haar interesse voor de grens tussen de natuur en menselijke ingrepen, het spelen met schaal en de verbinding tussen landschapsschilderkunst en fotografie.

Danielle Wuyts

WEBSITE

[Isabel Devos | Photographer / Initiator](#)

NU & BINNENKORT TE ZIEN

The Sherwood Fair, Taipei, Taiwan, 14 tot 16/01/2022

'Print & Paint, 350 jaar bloemen op katoen', Kasteel d'Ursel, 05/2022

BRONNEN

Gesprek met Isabel Devos voorafgaand aan de lezing, 16 december 2021.

[Isabel Devos | Photographer / Initiator](#)

Vanheers, T., onuitgegeven document bij de tentoonstelling *That's how the light gets in*, Casa Argentaarum, Gent, 15/10/2050 tot 01/02/2021.